

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

EXAMENCOMMISSIE SECUNDAIR ONDERWIJS

Jaarverslag 2022

AHOVOKS
AGENTSCHAP VOOR
HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES &
STUDIETOELAGEN

examencommissiesecundaironderwijs.be

Woord vooraf

In 2012 maakt de Examencommissie vanuit een nieuwe regelgeving de omslag van een vraag- naar een aanbodgestuurde werking. 10 jaar later maken we de balans op van een organisatie in voortdurende verandering. Van het examen­centrum in Anderlecht naar een gloednieuw examen­centrum, van de eerste voorzichtige stappen naar digitalisering tot een slanke, maximaal digitale toetsingsmethode. We kijken in dit jaarverslag terug op een aantal historische mijlpalen en geven meer duiding over de cijfers van vandaag.

Maar laten we ook even stilstaan bij een evolutie die de Examencommissie anno 2022 echt kenmerkt: de verschuiving van toetsafname­centrum naar partner in toetsexpertise. We zijn bijvoorbeeld al een aantal jaren ruim betrokken bij de organisatie van de toelatingsexamens voor arts en tandarts, dat in het post-coronatijdperk volledig digitaal en decentraal plaatsvindt. We verlenen ook ondersteuning aan het ontwikkelteam van de gestandaardiseerde digitale NT2-test die vanaf het schooljaar 2023-2024 een voorwaarde zal zijn om een certificaat van NT2-opleidingen richtgraad 1 te behalen. En naast onze expertise op vlak van digitale toetsontwikkeling lenen we ook ons examen­centrum uit aan externe partners. Zo konden Oekraïense vluchtelingen die in Vlaanderen verblijven hun ingangsexamens voor het hoger onderwijs afleggen in ons examen­centrum in Brussel. Ook het Agentschap voor Natuur en Bos gebruikt het examen­centrum voor het jaarlijks theoretisch jachtexamen.

Onze tijdslijn verkent heel wat belangrijke momenten voor de Examencommissie, maar ons verhaal is duidelijk nog niet gedaan. De verdere modernisering van het secundair onderwijs, nog meer nieuwe en snel evoluerende digitale technologieën, we hebben nog heel wat uitdagingen voor ons liggen de komende jaren. Maar voor nu kijken we even terug naar 2022.

EVI VERDUYCKT

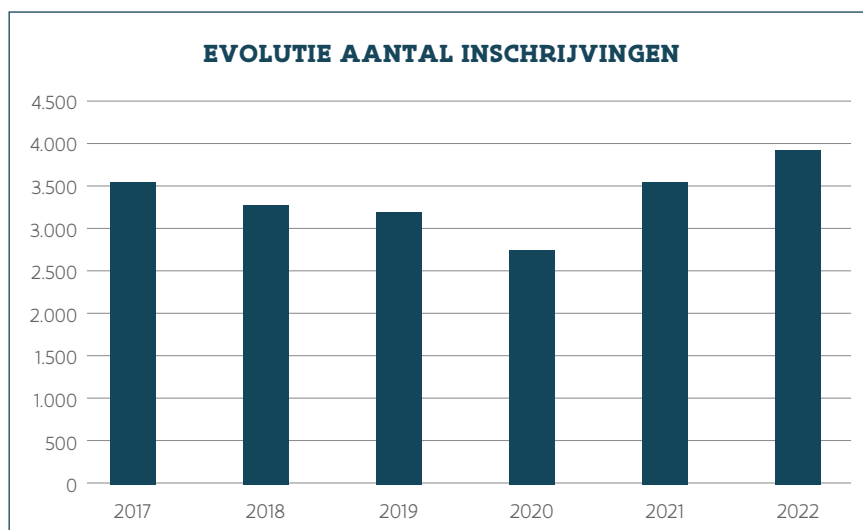
Afdelingshoofd

- 2009** ● **Examencentrum in Anderlecht.**
Kandidaten schrijven zich per post in voor examens. Er zijn twee zittijden voor mondelinge examens in Anderlecht.
- 2010** ● **Eerste stappen naar digitalisering**
Inschrijven kan nu elektronisch. De ontwikkeling van het Examenplatform komt op gang.
- 2012** ● **Van vraag naar aanbod**
Kandidaten schrijven zich in voor een studierichting en kunnen vijf periodes per jaar examens afleggen.
- 2015** ● **Nieuwe organisatiestructuur**
We werken voortaan met twee teams, elk onder leiding van een coördinator: team Planning en Organisatie en team Toetsing.
- 2018** ● **Nieuw Examencentrum**
Kandidaten schrijven zich in voor een studierichting en kunnen vijf periodes per jaar examens afleggen.
- Hervorming BSO**
Kandidaten bewijzen praktijkervaring voortaan met een portfolio en leggen assessments af.
- 2019** ● **Modernisering**
De modernisering van het secundair onderwijs zorgt voor een nieuw aanbod en examenprogramma's
- 2020** ● **Coronacrisis**
Dankzij een goede reorganisatie kunnen we na enkele maanden sluiting toch coronaproof examineren.
- 2021** ● **Maximaal digitaal**
Voor het eerst organiseren we alle examens digitaal of gecombineerd digitaal-schriftelijk. De live infosessies gebeuren nu online via thematische filmpjes

Onze kandidaat: steeds jonger, keuze voor flexibiliteit

We merken een stijging van 10% in het aantal inschrijvingen voor de Examencommissie. Omdat ons doelpubliek zo divers is, kunnen we deze stijging niet eenduidig verklaren.

3.930
INSCHRIJVINGEN

● 2010: Eerste stappen naar digitalisering

MIJLPAAL De eerste stappen in de digitalisering van de Examencommissie werden in 2010 gezet met de elektronische inschrijfmodule. Tot die tijd schreven kandidaten zich per post in voor mondelinge examens in Anderlecht. Intussen hebben we een volledig examenplatform ontwikkeld, een intuïtief en laagdrempelig systeem dat alle kandidatenadministratie omvat, van het plannen van een examen, tot het bekijken van de resultaten en de communicatie met de medewerkers van de Examencommissie via het meldingssysteem

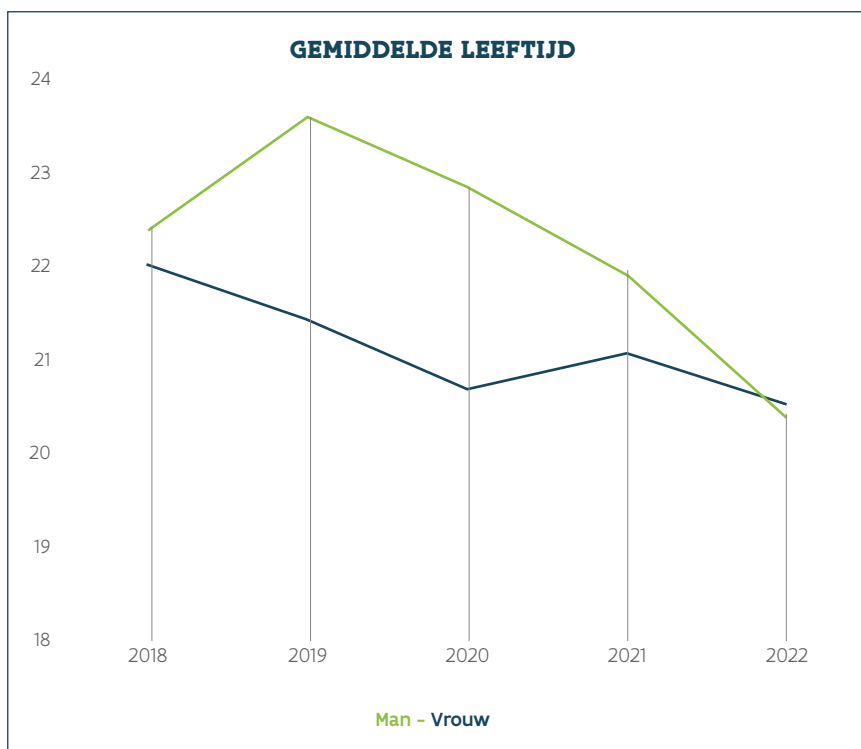
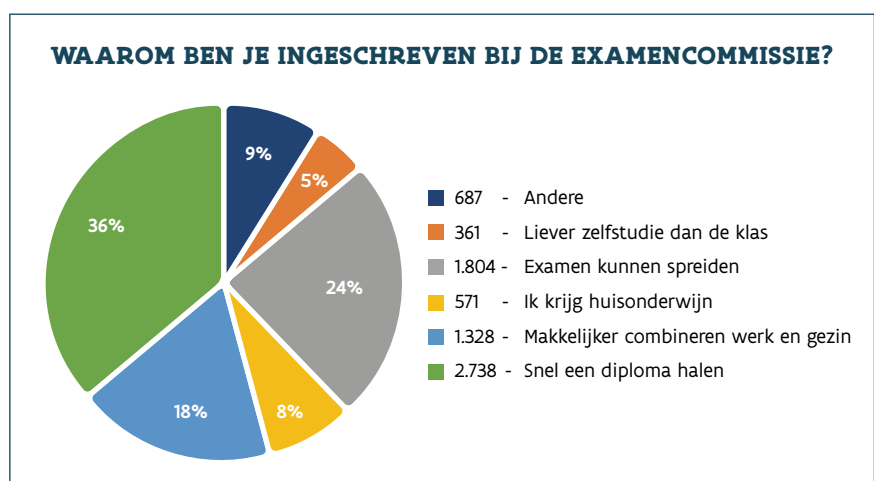
KIEZEN VOOR DE EXAMENCOMMISSIE IS KIEZEN VOOR ZELFSTUDIE EN FLEXIBILITEIT

De Examencommissie secundair onderwijs biedt een kans aan jongeren en volwassenen om een getuigschrift of diploma secundair onderwijs te behalen buiten de schoolcontext. Daarvoor organiseren we op permanente basis examens voor verschillende studierichtingen. We toetsen de competenties van onze kandidaten, maar geven geen studiebegeleiding.

De Examencommissie trekt een uiteenlopend publiek aan. Om een idee te krijgen van waarom onze kandidaten kiezen voor de Examencommissie, polsen we tijdens het inschrijfproces naar hun intenties. Een grote groep kandidaten (36%) geeft aan dat ze snel een diploma willen behalen. Snel is natuurlijk relatief, want kandidaten kiezen voor een graad en dat is veel leerstof om te verwerken. Een tweede reden is de vrijheid die de Examencommissie biedt in het studietraject: 24% van de kandidaten die inschrijft geeft aan dat ze zelfstudie verkiezen boven een klassikale studie, 18% is op zoek naar een meer flexibel leertraject en geeft aan dat ze examens graag willen spreiden.

We bevragen onze kandidaten ook over de reden waarom ze gestopt zijn in het voltijds secundair onderwijs en kiezen voor de Examencommissie. De meerderheid geeft aan schoolmoe te zijn. De tweede grootste groep zijn de kandidaten die een C-attest behaalden op school en hun diploma alsnog proberen te halen via de Examencommissie.

De gemiddelde leeftijd van een kandidaat bij de Examencommissie is 20 jaar. We zien dat onze kandidaten door de jaren heen wat jonger zijn geworden.

Niet elke kandidaat die zich inschrijft, legt ook echt examens af. Sommige kandidaten starten onmiddellijk, anderen nemen eerst de tijd om zich voor te bereiden en plannen pas als ze voelen dat ze er klaar voor zijn. Soms blijft het ook bij intenties en plannen kandidaten geen examens. Jaarlijks bekijken we wie er werkelijk actief is en dus minstens een examen heeft afgelegd.

STEEDS MEER INDIVIDUELE TRAJECTEN

Vrijstellingen

We geven vrijstellingen aan kandidaten die eerder al bewezen hebben in een officiële onderwijsinstelling dat ze de onderwijsdoelen voor de derde graad volledig verworven hebben. Meestal gaat het om kandidaten die niet geslaagd waren in het laatste jaar secundair onderwijs, maar ook deelattesten of deelcertificaten van het volwassenenonderwijs leveren vrijstellingen op.

1.052 In 2022 hadden we hoogste aantal aanvragen in 10 jaar. Een vrij recent fenomeen zijn de aanvragen op basis van een flexibel individueel traject dat jongeren op school doorlopen. In het verleden waren die aanvragen zeer zeldzaam, maar nu maken ze een substantieel deel uit van de ingediende dossiers.

Ondersteunende maatregelen

10% van onze kandidaten doet een aanvraag voor ondersteunende maatregelen. Meestal omwille van een leerstoornis zoals dyslexie of dyscalculie. Maar ook kandidaten met een aandachtstoornis, angststoornis of een fysieke beperking kunnen extra ondersteuning krijgen. Een examen wordt inhoudelijk nooit gewijzigd, maar extra tijd of voorleessoftware kan een kandidaat wel helpen.

Ons aanbod: beperkt en via zelfstudie

● 2012: Van vraag naar aanbod

MIJLPAAL

In 2012 maakt de Examencommissie vanuit een nieuwe regelgeving de omslag van een vraag- naar een aanbodgestuurde werking. Voortaan kunnen kandidaten zich enkel inschrijven voor de examens van een beperkt aantal studierichtingen. We kiezen voor studierichtingen die haalbaar zijn via zelfstudie. De examens worden op permanente basis georganiseerd, in vijf periodes per jaar.

De vakfiches zijn ons contract met de kandidaat voor een valide, betrouwbaar, haalbaar en transparant examen. Ze vormen een belangrijke link met de eindtermen en leerplandoelstellingen van het voltijds secundair onderwijs.

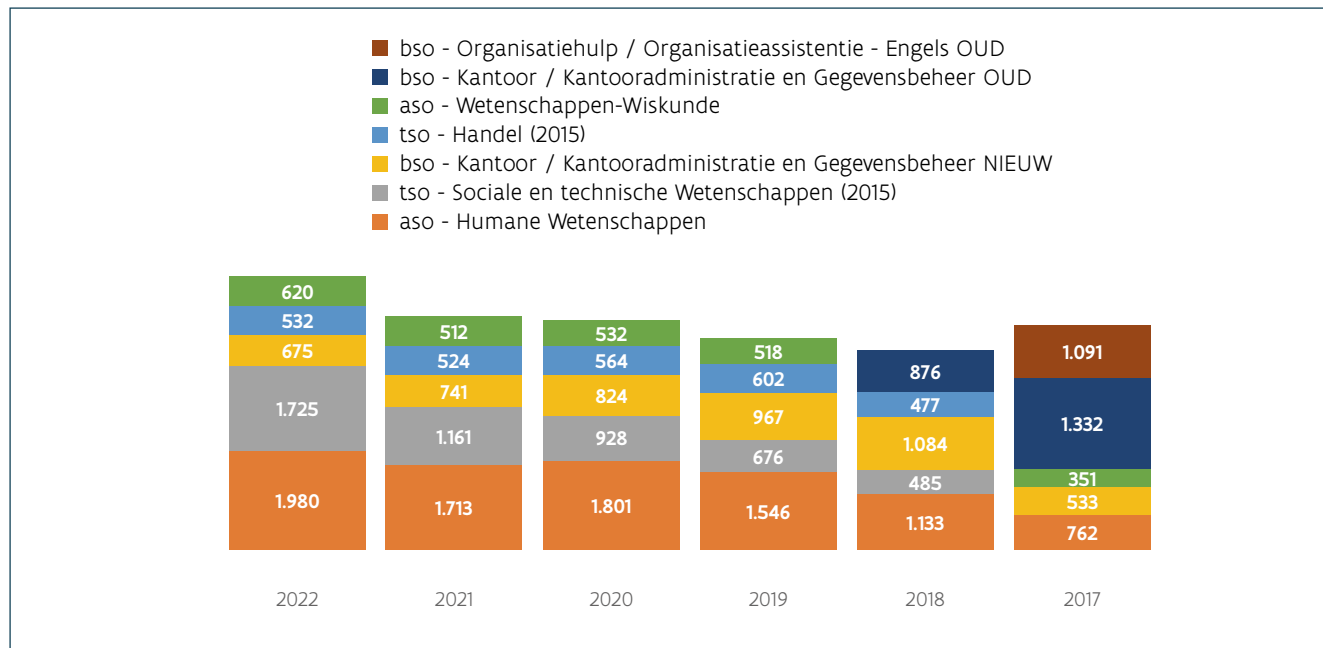
Cockpit 4

EERSTE GRAAD	Studierichting	Actieve Kandidaten 2022	
	A-stroom	296	+33%
B-stroom	78	+77%	
TOTAAL	374	+40%	

TWEEDE GRAAD	Studierichting	Actieve Kandidaten 2022	
		aso	Economie
	Humane wetenschappen	117	+17%
	Latijn	33	+14%
	Wetenschappen	173	+1%
bso	Kantoor	103	-9%
kso	Beeldende en architecturale Kunsten	7	-63%
tso	Handel-talen	79	0%
TOTAAL		602	-1%

DERDE GRAAD	Studierichting	Actieve Kandidaten 2022	
		aso	Economie-moderne talen
	Economie-wetenschappen	106	+8%
	Economie-wiskunde	167	+27%
	Humane wetenschappen	1980	+16%
	Latijn-moderne talen	51	+24%
	Latijn-wetenschappen	46	+59%
	Latijn-wiskunde	55	+45%
	Moderne talen-wetenschappen	125	+30%
	Moderne talen-wiskunde	675	-8%
	Wetenschappen-wiskunde	282	+6%
bso	Kantoor / Kantooradministratie en Gegevensbeheer	675	-8%
	Kantoor / Logistiek	282	+6%
kso	Beeldende Vorming	110	+20%
	Muziek	19	0%
tso	Farmaceutisch Technisch Assistent	141	+26%
	Fotografie	112	-12%
	Handel	532	+2%
	Lichamelijke Opvoeding en Sport	150	+4%
	Onthaal en Public Relations	231	+9%
	Secretariaat Talen	214	-10%
	Sociale en Technische Wetenschappen	1725	+50%
TOTAAL		7749	+16%
TOTAAL GRAAD		8725	+16%

MEEST POPULAIRE STUDIERICHTINGEN

TOP 5 STUDIERICHTINGEN (2017-2022)

De laatste 4 jaren bestaat de top 5 steeds uit dezelfde richtingen:

1. 3 ASO Humane wetenschappen
2. 3 TSO Sociale en Technische wetenschappen
3. 3 BSO Kantoor / Kantooradministratie en Gegevensbeheer
4. 3 ASO Wetenschappen-Wiskunde
5. 3 TSO Handel

De top 3 staat al enkele jaren vast met de richting Humane Wetenschappen als koploper. Enkel het laatste zijn plaatsen 4 en 5 gewisseld.

● 2018: hervorming BSO

Op 1 januari 2018 wijzigen we het aanbod aan studierichtingen voor de derde graad bso. We geven meteen ook een hele nieuwe inhoud aan de specifieke vakken van de studierichtingen. Kandidaten moeten hun praktijkervaring bewijzen, een portfolio samenstellen en een assessment doorlopen.

MIJLPAAL

De hervorming is een bewuste keuze om jongeren beter te oriënteren. Vroeger kozen de kandidaten vaak voor het beroepsonderwijs om hun diploma sneller kunnen halen en dan meteen door te stromen naar een hogere studie. Het beroepsonderwijs bereidt in eerste instantie voor de arbeidsmarkt, waardoor de kansen in het hoger onderwijs eerder beperkt zijn.

De hervorming van de bso-richting had twee gevolgen: een daling van het aantal kandidaten in de bso-richting en lagere slaagcijfers in de derde graad aso en tso. Kandidaten die vroeger zouden gekozen hebben voor een richting Kantoor-kantooradministratie blijven nu in een doorstroomrichting. Ze doen daardoor langer over het examentraject, maar zijn wel beter voorbereid op een studie in het hoger onderwijs.

Examens afleggen: op weg naar maximaal digitaal

● 2018: Nieuw Examen­centrum

MIJLPAAL

Op 19 september opent het nieuwe examen­centrum in het Consciencegebouw in Brussel de deuren. De opening wordt meteen ook feestelijk gevierd met een unicum in de geschiedenis van de Examen­commissie: een proclamatie met de uitreiking van 15 diploma's door toenmalig minister van Onderwijs Hilde Crevits.

Het nieuwe examen­centrum biedt plaats aan 180 kandidaten. Dankzij de moderne infrastructuur kunnen we nog meer inzetten op de afname van digitale examens. We hebben 4 examen­ruimtes voor digitale en schriftelijke examens, 2 lokalen voor de assessments en een voorbereidingsruimte en 8 cockpits voor mondelinge examens. Dat geeft ons voldoende ruimte en technische middelen om kwaliteitsvol en op grote schaal te toetsen.

In 2022 organiseerde de Examen­commissie 39.008 examens

- 179 assessments
- 8.275 mondelinge examens
- 235 praktijk examens
- 30.094 digitale examens waarvan 118 op schrijftablet

In 2021 namen we voor het eerst uitsluitend digitale examens af, al dan niet in een combinatie met een schriftelijk onderdeel. Sinds de opening van het nieuwe examen­centrum in 2018 zetten we steeds meer in op een digitale werking. Niet alleen onze infrastructuur moet voorzien zijn op technologische evolutie. Ook in het proces van de toetsontwikkeling houden we hier maximaal rekening mee.

● 2022: Examens met schrijftablet

MIJLPAAL

In 2021 werkten we voor het eerst met een nieuw type examen­vraag, het canvastype. Kandidaten gebruiken een schrijftablet om formules en berekeningen uit te schrijven met een digitale pen. Op die manier kunnen we niet alleen een wiskundige oplossing beoordelen, maar ook het redeneringsproces achter het antwoord. Om kandidaten vertrouwd te maken met deze nieuwe manier van werken, voerden we een piloottest uit in de eerste graad, waarna we het examentype ook invoerden in de tweede graad. In 2023 rollen we het project ook voor wetenschapsvakken in de tweede graad uit.

Van teamwerking naar expertisedeling

● 2015: Nieuwe organisatiestructuur

MIJLPAAL

2015 markeert een hervorming in de organisatiestructuur van de Examencommissie, waarbij we de werkprocessen van de Examencommissie in handen leggen van twee teams: één voor organisatie en planning en één voor toetsing met telkens een coördinator. In team toetsing worden de eerste fundamenten voor kwaliteitsborging gelegd en zetten we in op vakgroepen met vakverantwoordelijken.

We werken met een vast team van 20 vakverantwoordelijken die voor hun vak een netwerk uitbouwen van zowel interne als externe toetsontwikkelaars, examinatoren en correctoren. De praktijkervaring van de vele externe medewerkers is onontbeerlijk om voeling te hebben met het Vlaamse onderwijslandschap, de kwaliteit van de examens te helpen bewaken en de gelijkwaardigheid van de getuigschriften en diploma's te garanderen. De grote focus op kwaliteitsontwikkeling en -bewaking viel ook op bij de Onderwijsinspectie, die ons bezocht voor een evaluatie eind 2022.

Een team van 8 medewerkers zorgt voor de planning en praktische organisatie van de examens, leidt het examencentrum in goede banen en zorgt ervoor dat kandidaten goed ontvangen worden en over de nodige info beschikken.

We hebben een groot netwerk van 189 externe medewerkers die hun onderwijservaring inzetten om de Examencommissie verder te versterken. Ze stellen vragen op en screenen examens, herwerken vakfiches, nemen mondelinge- en praktijk-examens af, houden toezicht tijdens examens en doen heel wat correctiewerk.

AHOVOKS

AGENTSCHAP VOOR HOGER ONDERWIJS,
VOLWASSENENONDERWIJS,
KWALIFICATIES & STUDIETOELAGEN

Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL
examencommissiesecundaironderwijs.be